

Primera carta a "Ancora"

el sentit de
Sobre la caixa i "la realitat"

Amics d'"Ancora": Més que l'article que m'heu de-
manat, prefereixo d'escriure-us una carta o un seguit de
cartes. Els articles ~~solien ésser excessivament~~ doctrinals, com
~~potser ho serà ara~~ són excessivament retòrics; crec que ens
allunyarien. En canvi, l'estil epistolar es presta al do menor i
a la intimitat. Quan n'han ~~devenint~~ d'escometre afers
d'una certa importància - o que a mi em semblen importants -
~~cal reduir~~ cal desmuntar. Ho de la tribuna retò-
rica, de pellar ho d'adjectius, i ~~per~~ cercar la confiança
~~amable de l'amabilitat~~ en l'amabilitat de la tolerància.

Amics, ha arribat un moment en què ja no s'entén
res del que s'esdevé en el món. De de l'època estrictament
particular local a l'àmplia escena de la diplomàcia internacional, ~~els~~
tot us sembla ~~capgirat~~ estan sofrint ^{els efectes} ~~un miratge~~ ~~inverted~~
d'un miratge fabulós. Els horitzons ens enganxen, i allò el
que sembla ésser no ~~mentre~~ ^{existeix,} ~~mentre~~ ^{no existeix,} el que ~~no és,~~ és. ^{l'admirable} ~~la propaganda~~

la gent més brigada en aquestes coses, necessàriament els polítics⁽²⁾
i els historiadors, reordenen esmaperduts davant l'onada del
nou mètode de recents psicològics de massa. Mirau si no
aquest ballet que les principals potències estan exhibint ara
mateix davant els ulls artorats dels espectadors. Ningú Cap
d'ells ~~ni dels test del~~ dels protagonistes no creu res dels contin-
cants, ~~adhereix~~ ni tan sols els insults. I noaltres tampoc no
creiem en aquestes ditelles que no tenen ni cor ni cervell i que
~~naveguen pel mar de la S.~~ ni ~~ni~~ saludarim ni no sabèssim que
tenen possessiu l'enginy^{de destrucció} total. Mai tan de poder^{no} s'hania con-
centrat en ~~tan pocs~~ i ~~mans de tan pocs~~ ~~sentits~~.

mans de tan pocs i tan obscurs dirigents.
em penso que
de tot això (en té la culpa el barroquisme ^{de l'època} de l'època. El

nostre segle es parut ~~del~~ ~~de l'època ^{de la centúria} de la Contrareforma. ^{Una} ~~la~~
mateixa ^{causa - l'} (escissió espiritual - ha provocat ^{la mateixa resposta:} ~~el mateix~~ un muntat-
ge opòrtic, exterior i frívol, per bé que ara s'ha augmentat
pel instrument de propaganda de massa que tenen a llur disposició
els caps de les rectes enfrontades. De de l'obra de Röpke sabem que
això és un signe ~~del~~ de la crisi del nostre temps. Però mai no
podria sospitar que el barroquisme s'arribaria a traduir ~~en la~~
~~fenalla de la~~ ~~missa~~ en la vestimenta de fenalla de la ~~condemnam~~~~

3
dels maricals soviètics, nascuts ara fa quaranta anys amb la ~~me~~ ~~modesta~~ amb els embolcalls d'uns modestos "fustanys",
com dirien els nostres clàssics. ~~S'han~~ ~~La~~ s'han fet progressos
en aquesta via, com veiem; i en el país ja afectat ~~per~~ ~~tocat~~
per precedents espirituals abarrocat barroc, ~~la~~ la desorbitació
del panorama ha estat absolutament aclaparadora. Em penso que
~~no~~ ni ^{al} ni ^{el} cervell hi ha resistit.

Pertant, la joventut que ~~aborda~~ ~~les~~ ~~primeres~~ ~~manifestacions~~
~~no~~ que arriba al moment de la comprensió del món, ~~sesta~~
xocada davant aquest espectacle. Amb la seva impunitat li
sembla que dos i dos són quatre, i li costa molt d'avenir-se
a la idea (que se li presenta ~~de~~ ~~del~~ ~~diari~~ ~~de~~ ~~de~~ ~~bon~~ ~~matí~~ ~~al~~ ~~diari~~,
que segueix després a la novel·la, al cinema, als afers, a l'amor)
que està errat; que dos i dos són vuit o vint i cinc. I ja hi som.
Ja som a Kafka, m'entenen. O sigui, que ja no hi entenem res,
que tot és opacitat, misteriós i estrafolari; que la carcassa de
l'obra morta domina l'ànima viva, que la bombolla de sabó,
absolutament ~~és~~ absolutament buida, llueix en el cel, sense
pensar que esclatarà de seguida, unniç de l'enciament ~~de~~
dels que manegen les palanques de l'opiu i la badoqueria dels
~~que~~ resultats de cervell. Aquesta és la crisi de tota la joventut:
~~d' de l'Europa liberal i de l'Europa comuni-~~

ta, del africà de Bamako i del americà de L'Havana: (4)
El ~~bolle~~ ~~la~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~nostra~~ no comprèn ni perquè ~~s'ha~~
~~el~~ s'ha arribat a aquesta cruïlla de la història ni ~~per~~
perquè s'ha aixecat la barana ~~no~~ [→] ~~g~~ ~~per~~ ~~la~~ ~~nostra~~
de crehinisme que ~~separa~~ ~~el~~ ~~separa~~ la separa del món real.

En aquestes circumstàncies es vol desencadenar un fenomen
psicològic característic: la raïxa. Aquesta paraula, que he
utilitzat en la plana de "Notícia de Catalunya", no ~~vol~~ ^{és sinònima d'} ~~en-~~
folliment, com han pretès certs amables detractors de l'obra. Vol
dir, i el diccionari no hem deixarà mentir, determinació rotunda
i capiciosa que empeny ~~una~~ una persona. La raïxa, doncs,
s'omou la consciència del individu i el llença cap a una
acció impremeditada. A força de no trobar-se autèntic, de
no sentir-se modelat per fantasmes, l'anedapat de realitat perd
el seu i s'arranxa. Aquest moviment de psicologia col·lectiva és
el que s'emregistra a França en els dos darrers setmanes del maig
passat; prou not per als nostres veïns, ^{el} ~~la~~ tradició racionalista ~~---~~
~~ven~~ evita que la raïxa els dugui ~~prelucrament~~ a la guerra
civil.

És dir que pelar la joventut del nostre país no té propensió
a la raïxa. Pe! ~~de~~ moment balla i futbolera. Sembra també que

la raiixa ^{és} ~~no~~ incompatible amb els nostres horitzons mediterranis,
~~tan nítids~~ que exigiscen el perfil retallat i la nota de color plena,
 sense sfumatures. I encara amb l'horitzó mental del seny, s'cu-
 polorament afeinat a la realitat més pura. Però no en fems ni massa
 cas d'apert aparent capteriment. Durant quatre regles Catalunya ha
 sofert un impacte barroc considerable, i malgrat uns decenniis de
 rectificació per part d'una insignie minoria, continua ~~la~~ abocada
 al moviment delirant, ~~per~~ ~~la~~ raiixa. a la retòrica d'escola,
 al trascendentallisme dels grans mots buits i a la superficialitat de les
 línies pensades; origui, al moviment delirant de la raiixa.

Cal retornar a la vida ^{primipària} natural (del poble plebeu d'incórrer
 en el risc ~~de la~~ del nou arraïmament. Hem de ~~retornar~~ a l'au-
 recercar la nostra autenticitat; però no aquella ~~quantitat~~ que ens
 sembla que ha de satisfer-nos, si no' la que ja és, la que mamem
 totjorn. Hem d'amputar-nos de tot barroquisme, no ho creiem? Però
 tampoc no hem de conformar-nos amb ~~el~~ ^{el} migirat realisme
 del seny, perquè aquest vol arribar a una direcció: la de l'absoluta
 immobilitat. I avui, qui no corre, vola. En renunciar a l'estupefactant
~~del~~ de l'ideologisme colonialista, ~~hem d'~~ hem de semblar que s'ha d'anar
 a la possessió de la realitat a través ~~de la~~ dels mètodes científics més

rigorosos. perquè altrament ens trobaríem que hauríem caçat no la realitat, sinó una imatge de la realitat, una fantasma, com ja s' feu la prova en el temps que transcorren entre el romanticisme i el positivisme. El que cal no é' ésser realista, ni existencialista, posen per cas; sinó dominar ~~les causes~~ l'anàlisi de les causes que han fet possible aquest la realitat que contemplem, sense desapar. ni endur ~~se~~ ni per una engruna de ~~romanti~~ baroqueisme o de romanticisme.

El realisme científic en porta a l'estudi de les estructures mental i social-econòmica a' un poble; Però ~~com que ja es sap~~ causats per ~~es~~ ∇ però d'aquesta tema m'ocuparé, ni ~~tenia~~ em feu l'honor de continuar ~~llig~~ hontajant-me, en ^{una} altra ocasió. Espero que la meua feispuga feina em desaparà una clariana, perquè ~~no~~ pugui continuar ben ariat aquesta correspondència. Munttant, amics d'"Amora", maneu sempre.